

การเปิดรับข่าวสาร ความเครียด และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม

นางสาวเอื้องฟ้า ชื่อสัตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาประชาสัมพันธ์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEDIA EXPOSURE, STRESS, AND SELF CARE OF BREAST CANCER PATIENTS

Miss Auangfa Suesat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501394

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดรับข่าวสาร ความเครียด และการปฏิบัติตัว
ของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม

โดย

นางสาวเอื้องฟ้า ชื้อสัตย์

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

เอื้องฟ้า ชื่อสัตว์ : การเปิดรับข่าวสาร ความเครียดและการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็ง
เต้านม (MEDIA EXPOSURE, STRESS, AND SELF CARE OF BREAST CANCER
PATIENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.ปรมะ สตะเวทิน, 212 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้
จำนวนบุตร ระยะเวลาของการเป็นโรคกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการ
ดูแลรักษา ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและ
การดูแลรักษา ความน่าเชื่อถือของสื่อความเครียดของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม กับการปฏิบัติตัวของ
ผู้ป่วยมะเร็งเต้านม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 291 คน ใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยที่มีลักษณะทางประชากรด้าน อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบุตร
ระยะเวลาของการเป็นโรคต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคและการดูแลรักษาแตกต่างกัน
2. ความน่าเชื่อถือของสื่อด้าน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นพับ สามี ญาติที่
น้อง เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน แพทย์/พยาบาล มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเครียดของผู้ป่วย
มะเร็งเต้านม
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคและการดูแลรักษาจาก หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มี
ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวทางด้านร่างกายและจากนิตยสาร แพทย์และพยาบาล มี
ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวทางด้านจิตใจ
4. ความเครียดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวทางด้านจิตใจของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ลายมือชื่อนิสิต..... เอื้องฟ้า ชื่อสัตว์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2550

4985185428 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / STRESS / SELF CARE

AUANGFA SUESAT : MEDIA EXPOSURE, STRESS, AND SELF CARE OF BREAST CANCER PATIENTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PARAMA SATAWEDIN. Ph.D. 212 PP.

The purpose of this research was to study the relationship among age, education, occupation, income, number of children, duration of being breast cancer patient and exposure to information about breast cancer and its treatment, and the relationship among exposure to information about breast cancer and its treatment, media credibility, stress and self care. Questionnaires were used to collect the data from 291 samples. Percentage, mean, t-test, analysis of variance and Pearson's Product Moment Correlation coefficient were employed for the analysis of the data. SPSS was used for data processing.

The Findings were as follows :

1. Patients different in age, education, occupation, income, number of children and duration of being breast cancer patients were exposed to information about breast cancer and its treatment differently.
2. Credibility of radio, television, newspaper, poster, pamphlet, husband, sibling, neighbor, colleague, doctor and nurse negatively correlated with the stress of the patient.
3. Exposure to information about breast cancer and its treatment from newspaper and magazine correlated with physical self care. Exposure to information about breast cancer and its treatment from magazine, doctor and nurse correlated with psychological self care.
4. The stress of the patient correlated with psychological self care.

Department of Public Relations Student's signature *Auangfa Suesat*
 Field of study *Development Communication* Advisor's signature *Parama satawedini*
 Academic year 2007

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รวมทั้งความสามารถของ รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา ผู้เป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทุกท่านได้เมตตาให้ข้อเสนอแนะ ตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมาเป็นอย่างสูง รวมทั้งคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในวิชาต่าง ๆ อันเป็นรากฐานสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือ ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล กลุ่มงานสนับสนุนทางวิชาการ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล พยาบาล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านประจำคลินิก เคมีบำบัดและรังสีรักษาของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้และสำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ปวยทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน รวมทั้งทุกท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ปัญหำนำการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม.....	9
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	25
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ.....	37
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับสารของผู้รับสาร.....	43
5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการสื่อสารสุขภาพ.....	51
6. แนวคิดเกี่ยวกับความเครียด.....	72
7. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วย.....	80
8. ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทศนคติและพฤติกรรม.....	89
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	91
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	96
กลุ่มตัวอย่าง.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	97

	หน้า
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
การวัดตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนน.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
การประมวลผลข้อมูล.....	102
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา.....	103
1.1 ข้อมูลลักษณะทางประชากร.....	103
1.2 ความน่าเชื่อถือของสื่อ.....	110
1.3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการรักษา.....	116
1.4 ความเครียดของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	122
1.5 การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	124
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน.....	127
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	170
สรุปผลการวิจัย.....	171
อภิปรายผลการวิจัย.....	176
ข้อเสนอแนะ.....	184
รายการอ้างอิง.....	186
ภาคผนวก.....	190
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	104
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา.....	105
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	106
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ : เดือน.....	107
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุตร.....	108
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่เป็นมะเร็งเต้านม.....	109
7 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับ ความน่าเชื่อถือที่มีต่อสื่อมวลชนประเภทต่าง.....	110
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือ ที่มีต่อสื่อมวลชนทั้งหมด.....	111
9 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับ ความน่าเชื่อถือที่มีต่อสื่อเฉพาะกิจประเภทต่าง ๆ	112
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือ ที่มีต่อสื่อเฉพาะกิจทั้งหมด.....	113
11 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความน่าเชื่อถือ ที่มีต่อสื่อบุคคลประเภทต่าง ๆ.....	114
12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือ ที่มีต่อสื่อบุคคลทั้งหมด.....	115
13 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษาจากสื่อมวลชน ประเภทต่าง ๆ	116
14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษาจากสื่อมวลชนทั้งหมด.....	117
15 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษา จากสื่อเฉพาะกิจประเภทต่าง ๆ.....	118

ตารางที่	หน้า
16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษาจากสื่อเฉพาะกิจทั้งหมด.....	119
17 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษาจากสื่อบุคคลประเภทต่าง ๆ	120
18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการดูแลรักษาจากสื่อบุคคลทั้งหมด.....	121
19 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในด้านความเครียด.....	122
20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความเครียดของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	123
21 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในด้านการปฏิบัติตัว.....	124
22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	126
23 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มอายุที่ต่างกัน.....	128
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มอายุที่ต่างกัน.....	129
25 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มอายุที่ต่างกัน.....	130
26 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน.....	132
27 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาต่างกัน.....	134
28 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาต่างกัน.....	136
29 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาต่างกัน.....	138

ตารางที่	หน้า
30 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มอาชีพที่ต่างกัน.....	140
31 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มอาชีพแตกต่างกัน.....	142
32 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน.....	144
33 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกัน.....	146
34 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกัน.....	148
35 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกัน.....	150
36 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน.....	152
37 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน.....	154
38 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน.....	156
39 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาของการเป็น โรคต่างกัน.....	158
40 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านมจากสื่อเฉพาะกิจระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาของ การเป็นโรคต่างกัน.....	160
41 ผลการทดสอบความแตกต่างกันของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็ง เต้านมจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาของการเป็นโรคต่างกัน.....	162
42 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคและ การดูแลรักษากับความเครียด.....	164
43 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคและการดูแลรักษา จากสื่อต่าง ๆ กับความเครียด.....	165

ตารางที่	หน้า
44 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคและการดูแลรักษา กับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	167
45 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม.....	169